

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Hilversum
T.a.v.
Postbus 9900
1201 GM Hilversum

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer
6512455

Onze referentie
1239683

Datum 02 maart 2022
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Naam Studiogebouw 1
Adres 's-Gravelandseweg 52
Postcode/plaats 1217ET Hilversum
Gemeente/provincie Hilversum; Noord-Holland;
Monumentnummer 522700

Geacht college,

Op 27 januari 2022 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.

Daaraan verbind ik de volgende voorwaarde:

- Een nader uitgewerkt plan van de werkzaamheden met betrekking tot de verduurzaming en vervanging van de installaties dient voorgelegd te worden aan de RCE.

In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

Het plan

Het plan betreft de restauratie en herbestemming van het AVRO studiocomplex naar een bedrijfsverzamelgebouw. Daarbij wordt de toegankelijkheid verbeterd, de latere aanbouw en invullingen gesloopt en het pand verduurzaamd. De restauratieopgave betreft een casco restauratie van het hoofdgebouw, poortgebouw en de vioolkist. De meest ingrijpende wijziging betreft de sloop van de uitbreiding uit de jaren '70 en de reconstructie van de noordwest gevel. In navolging van deze sloop wordt een losstaand 4-laags appartementengebouw gerealiseerd aan de noordzijde van het studiogebouw.

Motivering

De voorliggende restauratie en herbestemming van het studiocomplex kan worden beschouwd als het begin van een nieuwe fase in de geschiedenis van het complex. Uitgangspunt voor de restauratie en herbestemming van het hoofdgebouw (studio 1) is het herstellen van de cultuurhistorische, monumentale en ruimtelijke kwaliteiten van het oorspronkelijke ontwerp door het verwijderen van latere toevoegingen en invullingen die niet tot het oorspronkelijke ontwerp behoren. Daarbij vormt de situatie van 1940 het uitgangspunt.

Voor de aanvraag is een uitgebreid en goed gevisualiseerd pakket aan documenten overlegd. Hierover spreek ik graag mijn waardering uit. Wat echter mist zijn detailtekening en een planbeschrijving dan wel ambitiedocument met betrekking tot de verduurzaming en het vervangen van de installaties.

Het monument

Het AVRO-studiocomplex is door B. Merkelbach en Ch.J.F. Karsten in zakelijk expressionistische vormtotaal ontworpen en in twee fasen (1931-1936 en 1937-1940) gebouwd. Het studiocomplex ligt in het beschermd stadsgezicht. In de 2^e fase zijn zowel het poortgebouw, de zuidvleugel van voor de grote zaal en de vioolkist toegevoegd. In 1970 is door W. L. Van Oostrum een 3-laags volume aan de noordwestzijde toegevoegd. Dit volume kent een meer functionalistische uitstraling.

Kernwaarden van het monument kunnen gevonden worden in de samengestelde bouwdelen op een waaivormige plattegrond, de verticale gevelcompositie, afgewisseld met grote gesloten gemetselde gevelvlakken en de grote mate van daglichttoetreding in de publieke ruimtes. Ook de doos-in-doos constructie is kenmerkend voor het studiobouw, waarbij iedere vorm van contactgeluid tussen binnen- en buitenruimte voorkomen moest worden. De waaivorm ontstond vanuit het principe dat voor een goede akoestiek evenwijdig aan elkaar lopende wanden zoveel mogelijk moesten worden vermeden. De lichttoetreding vormt een belangrijk onderdeel van het concept *licht lucht en ruimte* voor de architectuur van het nieuwe bouwen waar het studiogebouw een goed voorbeeld van is.

Het studiogebouw is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als historisch-functioneel onderdeel van het studiocomplex 'AVRO', en als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een studio, gebouwd in zakelijk expressionistische bouwtrant naar het ontwerp van Merkelbach en Karsten in de eerste helft van de twintigste eeuw. De studio is tevens van belang als onderdeel in de ontwikkeling van Hilversum als centrum van de omroep. Daarnaast is de studio van belang voor het inzicht in de ontwikkeling van de studiobouw.

De ophanden zijnde restauratie en herbestemming is omvangrijk. Ik ga daarom kort in op de belangrijkste onderdelen van het plan.

Sloop aanbouw noordwestzijde

Het plan is om de vleugel van Van Oostrum uit 1970 te slopen. Hoewel deze aanbouw representatief is voor de jaren '70 verstoort hij door zijn omvang de verhouding van het studiogebouw. De oorspronkelijke buitengevel van het studiogebouw blijkt nog aanwezig te zijn. Deze wordt na de sloop gerestaureerd

en hersteld waarbij de situatie van 1940 het uitgangspunt is. Deze ingreep is fors maar draagt bij aan het herstel en herkenbaarheid van het oorspronkelijke ontwerp van Merkelbach en Karsten. Ook biedt de ingreep kans om de delen die verloren zijn gegaan, zoals de directiekamer, de kleine studio en een deel van de directeurswoning te herstellen. Dit onderdeel kan dan ook op goedkeuring rekenen.

Nieuwbouw appartementen

Naast de wijzigingen aan het studiogebouw zelf is ook sprake van nieuwbouw van een losstaand 4-laags appartementengebouw op de plek van het te slopen bouwdeel van Van Oostrum. Omdat de nieuwbouw het monument niet direct raakt valt het enigszins buiten de scope van dit advies. Desalniettemin heeft het gezien de positie en omvang wel degelijk invloed op het monument, omdat de oorspronkelijke lichtinval, welke zo mooi wordt hersteld door de sloop van de aanbouw, direct weer teniet wordt gedaan door de nabijheid van de nieuwbouw. Hierdoor heeft de nieuwbouw dus nadelige gevolgen voor het monument.

Overige wijzigingen exterieur

Een belangrijke wijziging heeft betrekking op de toegang van de zuidvleugel. In 1937-39 werd aan de grote zaal een glazen uitbouw op betonnen kolommen gerealiseerd met garderobe en restaurant. Dit nieuwe volume kreeg een publieke entree aan de Hoge Naarderweg. Deze deels terug gelegen en transparante entree is later dichtgezet. Het voornemen is om de entree te herstellen naar de situatie van 1940. Dit zal de kwaliteit van het complex ten goede komen en is daarom akkoord.

Poortgebouw en parkeren

Datzelfde geldt voor het poortgebouw. De sloop van de latere inbouwen met kantoorfunctie onder het poortgebouw (jaren '80/'90) zal een positieve impact hebben op de beleefbaarheid van de open ruimte en architectonische kwaliteiten van het poortgebouw. Het realiseren van een vluchtroute onder het poortgebouw is akkoord, al roept de positionering er van, parallel aan de weg en het poortgebouw, nog vragen op. Een oriëntatie dwars op de weg en het poortgebouw draagt bij aan een grotere openheid van de ruimte er het poortgebouw. Dit geef ik ter overweging mee.

Hoewel begrijpelijk, is het jammer om te zien dat de open gemaakte ruimte onder het poortgebouw gedeeltelijk bestemd wordt voor parkeren. De aanwezigheid van auto's doet de open verbinding tussen straat en binnenplaats gedeeltelijk teniet. Ik adviseer daarom om onder het poortgebouw de invalideparkeerplaatsen te plannen, zodat een grotere kans op het vrijhouden van de zichtlijn bestaat.

Wijzigingen interieur/toegankelijkheid

Het AVRO-complex is in de loop der tijd gegroeid en aangepast om te voldoen aan veranderende wensen en nieuwe technische eisen. Hierdoor is de oorspronkelijke plattegrond op veel plekken niet meer herkenbaar. Om het complex integraal toegankelijk te maken en om aan te sluiten bij het nieuwe gebruik en brandveiligheid, zullen enkele nieuwe stijpunten worden toegevoegd en zal de plattegrond op diverse plekken worden gewijzigd. Oorspronkelijke trappenhuisen worden waar mogelijk gebruikt of hersteld.

Hoewel de interne wijzigingen opnieuw een aanpassing van de plattegronden betekent, is duidelijk dat op een aantal plekken de oorspronkelijke indeling weer wordt hersteld. Een voorbeeld daarvan is de gangstructuur op de

omroepverdieping. Door de sloop van de later toegevoegde studio's komt de oorspronkelijke ruimtelijkheid terug, waarmee het studiogebouw een deel van zijn verloren kwaliteiten terug krijgt. De in te passen liften dragen vanzelfsprekend bij aan de toegankelijkheid van het complex en zijn op logische plekken ingepast. Tegen de voorgenomen wijzigingen van het interieur bestaan daarom geen bezwaren. Wel adviseer ik om de kleurstelling en afwerking/meubilering te baseren op het kleurhistorisch onderzoek en ook in hierin 1940 als uitgangspunt te nemen, waardoor straks een samenhangend eindbeeld ontstaat.

Verduurzaming en installaties

Als onderdeel van de opgave wordt verduurzaming en het vervangen van de installaties genoemd. Ook het asbest zal waar mogelijk worden verwijderd. Deze ambitie is uiteraard op goedkeuring rekenen. Uit de stukken wordt echter niet duidelijk welke ingrepen gedaan worden met betrekking tot de verduurzaming en hoe het nieuwe installatieplan er uit gaat zien. Zo missen bijvoorbeeld detailtekening van wanden, vensters en vloeren. Dit is mede van belang omdat het huidige ventilatiesysteem van het gebouw nog uit de bouwtijd dateert een hoge monumentwaarde vertegenwoordigt.

Omdat verduurzaming grote gevolgen kan hebben op de (hoofdzakelijk hoog monumentale) architectonische waarden, stel ik als voorwaarde bij dit positieve advies dat nadere informatie over de verduurzaming en het installatieplan wordt afgestemd met de RCE. Ik adviseer beide zaken te verwerken tot een integraal verduurzamingsplan waarbij de architectonische kwaliteit/monumentale waarden leidend is voor het ambitieniveau en de ingrepen. Bij wijzigingen aan bijvoorbeeld vensters en wanden/kozijnen zijn detailtekeningen noodzakelijk.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris Cultuur en Media,
namens deze

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed